

Problematika imenovanja strokovnih poročevalcev

Članica UL FGG je na HK UL naslovila naslednje zaprosilo:

»HK UL nas je v letošnjem letu dvakrat pozvala k imenovanju dodatnih strokovnih poročevalcev, in sicer iz razloga večjega števila skupnih objav s posameznim kandidatom. Do sedaj smo sledili praksi, da poročevalci in kandidat niso imeli skupnih pomembnih del oz. le izjemoma na področjih z manjšim številom habilitiranih pedagogov oz. raziskovalcev, kot npr. na habilitacijskem področju Geodezija in geoinformatika, na katerem se habilitirajo kandidati, ki večinoma med seboj sodelujejo. Tudi tu smo dovolili skupna pomembna dela le pri enem poročevalcu, in sicer pri izvolitvah v rednega profesorja dve skupni pomembni deli, pri izvolitvah v izrednega profesorja pa eno skupno pomembno delo. Dodatno smo se držali tudi pravila, da poročevalec ni bil mentor ali somentor kandidata pri znanstvenem magistriraju ali doktoratu. Pri ostalih delih sodelovanja med kandidatom in poročevalci nismo preverjali.

V izogib nadaljnjim težavam prosimo HK UL, da oceni ustreznost imenovanja strokovnih poročevalcev v postopkih izvolitev, kot smo jih izvajali na UL FGG do sedaj. Če HK UL ugotovi neskladja s kriteriji UL, prosimo da nam to kvalitativno in kvantitativno opredeli.«

HK UL je preučila vprašanje članice UL FGG in pojasnjuje, da ne more podrobneje opredeliti kvalitativno in kvantitativno, pri čemer svetuje, da naj članica smiselno imenuje strokovne poročevalce.

Merila v 93. členu določajo, temu pa sledijo tudi Navodila za izvajanje meril, da pri poročevalcih ne sme obstajati nasprotje interesov, pri čemer ne navajajo podrobneje, v katerih primerih lahko nedvoumno govorimo o nasprotju interesov.

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK) nasprotje interesov opredeljuje kot *»okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe ali osebe, ki jo subjekt javnega sektorja imenuje kot zunanji člana komisije, sveta, delovnih skupin ali drugega primerljivega telesa, vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog. Zasebni interes osebe pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanjo, za njene družinske člane in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imela ta oseba ali njen družinski član osebne, poslovne ali politične stike.«*

Iz navedenega jasno izhaja, da za nasprotje interesov ni nujno, da interes dejansko vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje nalog, temveč zadošča videz vpliva. Prav tako nasprotje interesov ni vezano zgolj na sorodstvena razmerja, temveč tudi na poslovne stike.

Temu sledi Pravilnik o izogibanju nasprotjem interesov in pogojih za opravljanje dela izven UL, ki poleg družinskih članov v drugem členu navaja tudi druge, z delavcem povezane osebe, s katerimi ima osebne, poslovne ali fizične stike. Pravilnik nadalje določa, da se je vsak delavec UL *»pri svojem delu na UL dolžan izogibati dejanskemu ali možnemu nasprotju interesov in mora storiti vse, da se mu izogne«*.

Dejstvo je, da je lažje ovrednotiti delo kandidata, če ga poročevalec pozna oz. je s kandidatom povezan. Vendar se s tem poveča tudi tveganje za manjšo objektivnost, vsekakor pa ni nujno, da do zmanjšanja objektivnosti dejansko tudi pride. Po drugi strani pa lahko tudi poročevalec, ki kandidata ne pozna osebno, opravi kakovostno presojo dela kandidata na podlagi podatkov iz vloge ter pregleda kandidatovega opusa. Zato je HK UL v svoji dosedanji praksi ocenjevala, da so tveganja za zmanjšanje objektivne presoje pri poročevalcih, ki so s kandidati povezani, večja, kot so morebitne koristi bolj kakovostne in učinkovite presoje vlog. Zato se je treba izogibati tudi situacijam, ko bi lahko prišlo zgolj do videza vpliva na nepristransko odločanje. To je posebej pomembno tudi z vidika usmeritev glede nadaljnjega razvoja habilitacij, ko naj bi bil še večji

poudarek na kakovostni presoji vlog in zmanjšanju pomena količinskih kazalcev. Pomen poročil se torej povečuje, s tem pa je nujno povezano tudi pričakovanje po čim večji objektivnosti poročil. HK UL je dolžna zagotavljati korektnost in objektivnost pri izvajanju postopkov. Pri tem je pozorna na to, da se izogibamo tudi situacijam, ko bi lahko bil ustvarjen videz oz. bi obstajalo večje tveganje za pristranska poročila. Skladno s Poslovníkom dela HK UL (13. člen) lahko zaprosi članico, da imenuje dodatnega poročevalca, če oceni, da je to potrebno. Večletna praksa kaže, da to praviloma stori v konkretnih primerih, ko zazna povezanost kandidata in poročevalca, npr. na podlagi večjega števila skupnih del, mentorstva, sorodstvenih razmerij, kar je skladno z določili prej omenjenih aktov. V preteklih letih obstajajo številni taki primeri, ko je HK UL zaprosila za dodatnega poročevalca.

HK UL je večkrat razpravljala, ali bi bilo mogoče v Navodilih za izvajanje meril natančneje opredeliti situacije, ko bi lahko prišlo do nasprotja interesov in bi se jim pri imenovanju poročevalcev veljalo izogibati. Vedno je ugotovila, da je to praktično nemogoče, kar je tudi skladno s pravnimi mnenji, da je to vprašanje treba vedno znova preverjati v konkretnih primerih in na realnih (opredmetenih) predpostavkah. Hkrati pa mora biti pri svojih odločitvah HK UL v največji možni meri konsistentna (enaka obravnava podobnih primerov), zato mora, ko zazna podobne situacije, pri katerih je v preteklosti zaprosila za imenovanje dodatnega poročevalca, to ponovno storiti.

HK UL se zaveda, da ni mogoče vedno pravilno zaznati situacij, ko prihaja do nasprotovanja interesov, vendar pri svojem delovanju sledi namenu, da se ta tveganja zmanjšajo, kolikor je mogoče.

HK UL še dodaja, da je v konkretnih primerih, ki jih navaja članica UL FGG (ko je HK UL zaprosila za dodatnega neodvisnega poročevalca), v enem primeru imela poročevalka 22 skupnih znanstvenih objav s kandidatom od 79 (več kot 25 %), v drugem pa je imel strokovni poročevalec 2 skupna znanstvena članka od 4 s kandidatko (50 %). HK UL predlaga članici UL FGG, da v kolikor ni možno predlagati strokovnega poročevalca s področja, za katerega zaproša kandidat, da predlagajo strokovnega poročevalca s sorodnega področja.

HK UL zaproša članice UL, da v čim večji meri sledijo zunanjemu objektivnemu videzu nepristranskosti.

Menjava habilitacijskega področja

Članica UL FA je na HK UL naslovila naslednje vprašanje:

»Vljudo vas prosimo za pojasnilo, ali lahko kandidat, ki je habilitiran v naziv docenta na habilitacijskem področju A, zaprosi za izvolitev v višji naziv na področju B, ali bi moral ob menjavi habilitacijskega področja začeti znova, torej z nazivom docent za področje B. V konkretnem primeru bi šlo za menjavo področja in ne za izvolitev na dveh področjih.«

HK UL je preučila vprašanje članice UL FA in meni, da je to možno, v kolikor gre za zvezni prehod, pri čemer morajo to utemeljiti in se do tega vsebinsko opredeliti tudi strokovni poročevalci ter obrazložiti smiselnost prehoda.

HK UL opozarja, da gre v tovrstnih primerih za trajen prehod, pri čemer naziv na prejšnjem področju ugasne.

Nepopolna ali pomanjkljiva strokovna poročila

Habilitacijska komisija ugotavlja, da so posamezna poročila za kandidate/-tke za izvolitev nepopolna ali pomanjkljiva, kar lahko povzroči odložitev vloge, dokler poročila ne ustrezajo navodilom. **Prosimo ustrezne organe članic, da poročevalce opozorijo na 94. člen Meril**, ki določa, kaj mora vsebovati poročilo ter na **II. poglavje iz Tehničnih navodil**, ki daje še bolj jasne usmeritve poročevalcem/-lkam, kako naj napišejo poročilo.

Vabila na inavguracijska predavanja

Članice UL zaprošamo, da pošiljajo vabila na inavguracijska predavanja strokovni službi UL po obravnavi vlog na seji HK UL (torej, ko je HK UL že obravnavala vlogo kandidata in ga predlagala Senatu UL v izvolitev v naziv).